

Aandachtsfunctionaris kindveiligheid in het primair onderwijs

Voor hulpverleners
intern begeleiders op basisscholen
of andere professionals die zich hierin willen scholen

1. Oriëntatie

Leerkrachten in het primair onderwijs zien alle kinderen en voelen vaak haarfijn aan welke gezinnen ondersteuning kunnen gebruiken. Ze merken in de klas of een kind zich onprettig voelt in de thuissituatie of opgroeit in onveilige omstandigheden. Als een leerkracht dat opmerkt, begint het moeilijke proces van contact maken over zo'n precair onderwerp. Leerkrachten denken veelal dat het niet tot hun competenties behoort om met ouders en kind hierover te spreken. Ze melden hun waarnemingen bij de intern begeleider van de school, die het weer met een hulpverlener of in het zorgoverleg bespreekt.

De praktijk wijst uit dat er in de samenwerking van leerkrachten, intern begeleiders en hulpverleners veel te verbeteren valt bij het snel en effectief aanbieden van ondersteuning of hulp aan ouders en kinderen. Dat is in het algemeen zo, maar in versterkte mate als er signalen van onveiligheid zijn. Die leiden te vaak tot onzekerheid en zoekend gedrag bij de betrokkenen, in plaats van rustig en methodisch handelen. Die onzekere en vermijdende reacties zorgen er helaas nogal eens voor dat het gezin zich eerder sluit dan opent voor hulp.

Buro Pro Ago biedt een training gericht op samenwerking om te komen tot methodisch handelen in de gehele keten van klas tot hulpverleningstraject.

2. De training

De training van Buro Pro Ago is gestoeld op langdurige ervaring met dit thema in het onderwijs en het sociale domein, en op de ervaring van de trainers met dit onderwerp in de eigen praktijk van hun beroepsuitoefening als hulpverleners en coaches van hulpverleners. Al onze trainingen zijn gebaseerd op de theorie van "oplossingsgericht werken", de denkrichting waar ook de methode Signs of Safety uit voortkomt. De training bestaat 8

dagdelen en drie intervisiebijeenkomsten. De deelnemers worden geholpen om in de periodes tussen de bijeenkomsten te oefenen in de eigen praktijk.

In de training komen de volgende vaardigheden aan bod:

- observeren van onveiligheid/scheiden van feiten en interpretaties
- expliciteren van zorgen die bij verschillende betrokkenen door de feiten worden opgeroepen;
- het delen van die zorgen met elkaar en met de ouders en het kind, gericht op het vergroten van positieve intenties en gedeelde wensen.
- het versterken van de eigen regie van ouders, juist ook in zo'n moeilijk proces.
- gebruik kunnen maken van de krachten van verschillende posities (leerkracht, intern begeleider, hulpverlening etc...). Doel daarbij is om van- en met elkaar te leren, elkaars posities beter te kennen en te benutten.
- Het coachen van leerkrachten om zelf gesprekken te kunnen voeren met het kind en de ouders over wat ze in de klas gezien hebben. Juist ook als de leerkracht zich onzeker voelt.
- het oplossingsgericht leren gebruiken van het "overlegformulier" dat het bovenstaande vergemakkelijkt.
- zinvol gebruik maken van de meldcode kindermishandeling en van de aandachtsfunctionarissen in de eigen organisatie en van Veilig Thuis en jeugdbescherming, als aanvulling op de eigen posities.
- het blijven steunen van het kind en de ouders tijdens dit hele proces.
- goed zicht krijgen op de eigen emoties en grenzen en methodisch kunnen handelen als de eigen grens bereikt is.
- Het voeren van gesprekken over veiligheid in grotere systemen / gezinsgesprekken.
- Het gebruik maken van helpers uit het brede netwerk van kind en gezin.
- Het helpen van ouders bij het voeren van regie/ of het onderhouden van effectief contact in het hulpverleners-netwerk. Effectief gebruiken van principes van "monitoring", "doorverbinden", "zorg coördinatie", of het samenwerken met zorgcoördinatoren van elders.
- Het taxeren van veiligheid als netwerkactiviteit en het stellen van heldere grenzen als methodische interventie.

De nadruk ligt bij alle trainingen van Buro Pro Ago op het HOE, minder op het WAT. De vaardigheden worden in en rond de trainingsbijeenkomsten daadwerkelijk geoefend. Er wordt altijd gebruik gemaakt van casuïstiek van de cursisten.

De training omvat 8 dagdelen in twee blokken: een blok van zes, met steeds twee of drie weken tussenruimte en een blok van twee, later in het jaar

In de periode tussen het eerste en het tweede blok zijn er 3 intervisiebijeenkomsten waarin het geleerde wordt toegepast in casuïstiek waarmee de cursisten te maken hebben.

3. Verwacht resultaat

- Vaardigheden: Na de training zijn de deelnemers in staat om professioneel op te treden in zaken waar veiligheid van kinderen aan de orde is en waar dus de emoties oplopen.

- Posities: Na de training is duidelijk wat verwacht wordt van professionals op verschillende posities in de keten leerkracht-intern begeleider-hulpverlening. Ook is duidelijk hoe de andere posities rondom deze keten gebruikt kunnen worden: aandachtsfunctionarissen van de eigen teams, Veilig Thuis, jeugdbescherming etc. Daarbij zijn de professionals er steeds op gericht de eigen kracht van het natuurlijk netwerk van ouders en kinderen te versterken en de ouders op een positieve manier te herstellen in hun regie-rol.
- Tot slot worden er in de loop van de training concrete middelen ter beschikking gesteld (gebruiksformulieren, woorden, organische procedures) waar alle betrokkenen gebruik van kunnen maken, zodat de onderlinge communicatie makkelijker wordt .

4. De hoofdtrainer.

Ernst Bouweriks, Msc. (1964) Is opgeleid als jeugdhulpverlener, mediator en bestuurskundige. Hij heeft als uitvoerend hulpverlener vele jaren te maken gehad met gezinnen waar vermoedens van onveiligheid speelden. Hij heeft veel kinderen en gezinnen begeleid, ook bij het vergroten van de veiligheid. Als directeur van een zorginstelling in Utrecht is Ernst 4 jaar voorzitter geweest van LAAK (lokale actiegroep aanpak kindermishandeling) en was hij verantwoordelijk voor de samenwerking van alle instellingen rond dit onderwerp en het 'Utrechts Protocol Kindermishandeling', een van de voorlopers van de huidige meldcode. Tevens was hij in deze rol lid van de werkgroep 'Implementatie Signs of Safety' in de provincie Utrecht. Als senior-trainer heeft Ernst zeer ruime ervaring met het opleiden van hulpverleners, onderwijzers, intern begeleiders en buurtteammedewerkers, met betrekking tot ingewikkelde communicatie waarbij de spanning oploopt en er toch moet worden samengewerkt. Ernst is naast zijn activiteiten als coach auteur van het boek "De trein van Boos naar Middel" dat aan de basis staat van de geboden opleiding.

